

los idiotes, són encara la cort d'aquell Rey que volgué ser adorat primerament per los pastors» a 1892 (*Epist* VIII, 59), glossant la dita bíblica «abscondidisti haec sapientibus --- et revelasti ea parvulis».

Ximplot (*simplot* o *jato*, S J de Gistau, 1965) ³
Ximplici (floreig verbal amb el nom de St. Símplici; del qual també s'ha usat una variant popular *Xempli*, *DAg*)

¹ D'una forma dissimilada *xempleria es degué extreure regressivament l'alcoïda *fer èmple* 'fer pallasades, coses per fer riare' (*AlcM*) ¹⁰

Simplèctic, pres del gr *συμπλεκτικός*, derivat de *συμπλέω* 'jo lligo'.

Simpodi, derivat savi del gr *σύμπος, -ποδος*, 'lli-¹⁵ gat de peus', *simpòdic*

SIMPOSI, pres del gr *συμπόσιον* 'festí que uns amics celebren junts', derivat de *πίνω* 'jo bec' amb *συν* 'juntament' Mot marcat eternament pel diàleg ²⁰ màxim de Plató *Συμπόσιον*, 'El Banquet'. Usat, avui, sovint amb el valor de reunió dialogant entre gent de saber, o bé com a sinònim solemne, i ornamental (superpormanda), de *banquet* «Els nostres simposis arribaren a tenir una certa fama», Josep Pla (1945-51, ²⁵ *Un Senyor de Barcelona*, 266)

SIMPTOMA, pres del ll tardà *symptomā*, grec *σύμπτωμα* 'coincidència', 'síntoma', derivat de *συμπίπτειν* 'caure junts', 'coincidir', i aquest, de *πίπτειν* ³⁰ 'caure' □ 1ª doc · 1695, Lacav

Encara que sobretot usat en sentit medical, també se li dona en general l'acc de «senyal o indicati d'una cosa», Fontserè (*Ci Fi Nat.*, 236 i lèxic).

DERIV · *Síptomàtic* [Lab 1840]

CPY : *Síptomatologia* [1868, *SLitCosta*] *Asíptomota* 'línia recta que tot acostant-se a una corba no arriba mai a tocar-la, gr *ἀσύμπτωτος* 'que no coincideix' [1868, *SLitCosta*]; *asíptomàtic* Altre derivat de *πίπτειν*, mitjançant el seu derivat *πτῶμα* 'ruina', 'rebuig', 'cadàver'. *ptomaina*

Simulació, *simulacre*, *simulador*, *simular*, *simulat*, V. *semblar* *Simultanetat*, *simultani*, *simultanejar* (evitem el castellanisme *simultanejar*), V. *ensem* ⁴⁵

SIMUN, pres del fr *simoun*, i aquest de l'àr. *samūm* 'vent ardent del desert', derivat de *samm* 'enverinar, cremar, ser ardent'. □ 1.ª doc : c 1870 (*SLitCosta*; Verdaguier)

El qui van criticar el poeta que, escrivint un bon vers, va usar una forma trisíl·laba «--- darrera Anteu, que 'ls mena semblant a un cap de serra / que rode empès pels braços de foc del *simoun*» (*Atl* VIII, 44d) tot creient-se molt savis no eren pas més erudits que ell, car el mot no ens venia (com ells afirmaven) de l'àrab, sinó del francès d'Algèria, que un home culte no tenia obligació d'analitzar com a lingüista

3 i en lloc de *fins* o *sens* és error de lectura atribuït ⁶⁰

a Bernat Metge i no pas «italianisme» (fantàsticament *AlcM*)

Sin-, prefix savi, del gr. *συν-*, que significa 'plegats, junts, alhora' (*simbiosi*, *sinònic* etc): d'on molts termes savis com *sinangi* (veg *ANGIO-*), *sinanteri* (veg. *ante.a*, *ANTO-*), *sinaxi* (format com *sinagoga*, veg. *ACTE* I, 41b40), *sinàrcpic* (*CARP*), *sinclàstic* (veg. *CLADODI*, *panclastita*), *sinocrasi* (*crasi*, *CRÀTER*, II, 1031a13), *Sinoic* (format com *dioic* IV, 225b31), *sinquisi* (amb l'arrel de *quim* i *quimificar* I, 227b48, 228a4), *sinèpal* (vegeu *sèpal*, *ièpal*, *PAELLA*) Uns quants d'aquests mots ja els usà CRos (mj S XVIII), en un romanç (p p Llombart, *Fills de la Morta Viva*, p 40, vv 295 6): «formar sílaba és constant, / bé que, per la *synalepha*, / o *synèressis*, voran / que dos o tres vocals juntes / una sílaba sols fan». De *simbiosi* s'ha format el tecnicisme + *simbiòtic* = angl *symbiotic* (*Rev Cat de Psicoanàlisi*, I, vol. II, p 164)

Sina, *sinada*, V. *si m*. *Sinago*, *parèixer del ~*, 'semblar beneït'. pel temps en què els llauradors anaven amb *sinagues* = *ENAGOS*, *saraguells* *Sinagoga* etimologia explicada a *ACTE* (I, 41b38) En sentit propi ja en Llull (*Blanq*, *NCI* II, 90 14) i en un doc. ross. de 1299 (*InvlC*), JRoig ho usà simbòlicament amb el sentit 'la religió judaica', contraposada a la *Vinya Nova* del Senyor «los cepts molt vells, / pàmpols vermells, / la sarment groga / --- / la *sinagoga* / ---» (*Spill*, 13418). Corrent pels puigs de l'Alta Cerdanya sentírem usar *una samigòga* a un muntanyenc en el sentit de 'una aglomeració confusa i bellugadissa' («—? —Sí: de xais, pollets, criatures », Vedrinians, 1959): N'Antoni Cayrol entengué que venia de *sinagoga*, cosa ³⁵ que no nego, o no del tot, si bé a mi em semblà que la metàtesi era un poc més grossa, de *nissagota* o *nissaga* (*gr*)*oga*

Sinaguer, -*guera*, V. *ENAGOS* *Sinabina*, V. *senabre* *Sinalefa*, V. *adipós* i *sin-*, com a terme de retòrica seminarina 'minúcia de retòrica trivial'; en el sentit de preceptiva poètica ja figura, alterat en *sinlimpha*, en el *Torcimany* d'Aversó (I, 268) Cf. supra, a *sin-*

⁴⁵ *Sinallagma* 'contracte' [Lab. 1840], pres del grec *συνάλλαγμα* id, d'on *sinallagmàtic* [1868, *SLitCosta*], derivat de *συναλλάττειν* 'posar-se en relació amb un altre', i aquest, de *ἄλλος* 'altre': mot predilecte dels federals de Pi i Margall: «Tant En Ruiz Zorrilla, amb els batallons que té compromesos, com En Pi, amb el seu pacte *sinallagmàtic*, desconeixen els pobles que s'escarrassen a reformar --- i mentrestant Martínez Campos --- vetlla el son dels nostres mantegaires, que volen 'ordre' i repòs per anar tirant com uns porquets de Sant Antoni ---»; deien Valentí Almirall i el seu avatar novellat Constantí Clavell (Coromines, *Pigmalió* II, O C, 126a52), 1880 --- 1980, amb 1936 entremig, però aquest cop anem millor perquè ara es practica la tracta de negres i de grogues amb l'ajuda «moral» i crematística d'un consorci de Bancs anun-